Europa-Parlamentet
2019-2024

Retsudvalget

2023/2062(INI)

10.10.2023

UDKAST TIL BETÆNKNING

om politiske konsekvenser af udviklingen af virtuelle verdener – civil-, selskabs-, handels- og immaterialretlige problemer
(2023/2062(INI))

Retsudvalget

Ordførere: Axel Voss, Ibán García Del Blanco

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

BEGRUNDELSE 11

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om politiske konsekvenser af udviklingen af virtuelle verdener – civil-, selskabs-, handels- og immaterialretlige problemer
(2023/2062(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 4, 16, 26, 81, 114 og 118,

– der henviser til Bernerkonventionen af 1886 til værn for litterære og kunstneriske værker,

– der henviser til Nicearrangementet vedrørende international klassificering af varer og tjenesteydelser til brug ved registrering af varemærker, som begge ændret den 28. september 1979 og ajourført i sin tolvte udgave (12-2023),

– der henviser til Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsrets (WIPO's) traktat om ophavsret fra 1996 og WIPO's traktat om fremførelser og fonogrammer fra 1996,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/9/EF af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser[1],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis)[2],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt (Rom II-forordningen)[3],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I)[4],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/24/EF af 23. april 2009 om retlig beskyttelse af edb-programmer[5],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (omarbejdning)[6] (Bruxelles I-

[1] EUT L 77 af 27.3.1996, s. 20.
[2] EUT L 149 af 11.6.2005, s. 22.
[3] EUT L 199 af 31.7.2009, s. 40.
[4] EUT L 177 af 4.7.2008, s. 6.
[5] EUT L 111 af 5.5.2009, s. 16.
[6] EUT L 351 af 20.12.2012, s. 1.

forordningen,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 910/2014 af 23. juli 2014 om elektronisk identifikation og tillidstjenester til brug for elektroniske transaktioner på det indre marked og om ophævelse af direktiv 1999/93/EF[7],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/943 af 8. juni 2016 om beskyttelse af fortrolig knowhow og fortrolige forretningsoplysninger (forretningshemmeligheder) mod ulovlig erhvervelse, brug og videregivelse[8],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF[9],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/680 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger[10],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2102 af 26. oktober 2016 om tilgængeligheden af offentlige organers websteder og mobilapplikationer[11],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1001 af 14. juni 2017 om EU-varemærker[12],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1725 af 23. oktober 2018 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af forordning (EF) nr. 45/2001 og afgørelse nr. 1247/2002/EF[13],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1807 af 14. november 2018 om en ramme for fri udveksling af andre data end personoplysninger i Den Europæiske Union[14],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/790 af 17. april 2019 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked og om ændring af direktiv 96/9/EF og 2001/29/EF ("direktiv om ophavsret")[15],

---

[7] EUT L 257 af 28.8.2014, s. 73.
[8] EUT L 157 af 15.6.2016, s. 1.
[9] EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1.
[10] EUT L 119 af 4.5.2016, s. 89.
[11] EUT L 327 af 2.12.2016, s. 1.
[12] EUT L 154 af 16.6.2017, s. 1.
[13] EUT L 295 af 21.11.2018, s. 39.
[14] EUT L 303 af 28.11.2018, s. 59.
[15] EUT L 130 af 17.5.2019, s. 92.

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/882 af 17. april 2019 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester[16],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1024 af 20. juni 2019 om åbne data og videreanvendelse af den offentlige sektors informationer[17],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1150 af 20. juni 2019 om fremme af retfærdighed og gennemsigtighed for brugere af onlineformidlingstjenester[18],

– der henviser til forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om harmoniserede regler for kunstig intelligens (retsakten om kunstig intelligens) og om ændring af visse af Unionens lovgivningsmæssige retsakter (COM(2021)0206),

– der henviser til forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 910/2014 for så vidt angår fastlæggelse af en ramme for en europæisk digital identitet (COM(2021)0281),

– der henviser til forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om harmoniserede regler om fair adgang til og anvendelse af data (dataforordningen) (COM(2022)0068),

– der henviser til forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om produktansvar (COM(2022)0495),

– der henviser til forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om tilpasning af reglerne om civilretligt ansvar uden for kontraktforhold til kunstig intelligens (Direktivet om AI-ansvar) (COM(2022)0496).

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/868 af 30. maj 2022 om europæisk datastyring og om ændring af forordning (EU) 2018/1724 (forordning om datastyring)[19],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/1925 af 14. september 2022 om åbne og fair markeder i den digitale sektor og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og (EU) 2020/1828 (forordningen om digitale markeder)[20],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065 af 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om ændring af direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester)[21],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/988 af 10. maj 2023 om produktsikkerhed i almindelighed, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1025/2012 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/1828 og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets

[16] EUT L 151 af 7.6.2019, s. 70.
[17] EUT L 172 af 26.6.2019, s. 56.
[18] EUT L 186 af 11.7.2019, s. 57.
[19] EUT L 152 af 3.6.2022, s. 1.
[20] EUT L 265 af 12.10.2022, s. 1.
[21] EUT L 277 af 27.10.2022, s. 1.

direktiv 2001/95/EF og Rådets direktiv 87/357/EØF[22],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1114 af 31. maj 2023 om markeder for kryptoaktiver og om ændring af forordning (EU) nr. 1093/2010 og (EU) nr. 1095/2010 og direktiv 2013/36/EU og (EU) 2019/1937[23],

– der henviser til sin beslutning af 20. oktober 2020 om intellektuel ejendomsret i forbindelse med udvikling af teknologier vedrørende kunstig intelligens (A9-0176/2020)[24],

– der henviser til Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Optimering af EU's innovative potentiale — En handlingsplan for intellektuel ejendomsret til støtte for EU's genopretning og modstandsdygtighed (COM(2020)0760l),

– der henviser til sin beslutning af 11. november 2021 om en handlingsplan for intellektuel ejendom til støtte for EU's genopretning og modstandsdygtighed[25],

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 11. juli 2023 med titlen "EU-initiativ om web 4.0 og virtuelle verdener: et forspring i den næste teknologiske omstilling";

– der henviser til forretningsordenens artikel 54,

– der henviser til betænkning fra Retsudvalget (A9-0000/2023),

A. der henviser til, at virtuelle verdener endnu ikke er blevet udbredt, selv om deres udbredelse i en række brugstilfælde i forskellige sektorer har øget den generelle bevidsthed og tiltrukket de offentlige myndigheders opmærksomhed;

B. der henviser til, at eksperter siger, at det stadig kan tage 10-15 år, før metaverset kan nå sit fulde potentiale, og at dets udvikling forventes at påvirke det digitale landskab betydeligt i de kommende år, hvilket vil medføre både muligheder og risici, der skal imødegås;

Definitioner

1. bemærker, at begreberne "metavers" og "virtuel verden" i øjeblikket mangler konsoliderede definitioner;

2. glæder sig i denne forbindelse over forslaget i Kommissionens meddelelse om en definition, der fokuserer på de vigtigste træk ved virtuelle verdener, som følger: "Virtuelle verdener er persistente, immersive miljøer baseret på teknologier som 3D og udvidet virkelighed (XR), som gør det muligt at blande den fysiske og den digitale verden i realtid til en række forskellige formål såsom udformning, simulering, samarbejde, læring, socialisering, gennemførelse af transaktioner eller underholdning.";

[22] EUT L 135 af 23.5.2023, s. 1.
[23] EUT L 150 af 9.6.2023, s. 40.
[24] EUT C 404 af 6.10.2021, s. 129.
[25] EUT C 205 af 20.5.2022, s. 26.

3. understreger den afgørende betydning af at fremme standardisering og interoperabilitet for den fulde udvikling af metaverset som et økosystem af indbyrdes forbundne virtuelle verdener;

En passende etisk og retlig ramme

4. understreger, at virtuelle verdener, der er tilgængelige i EU, bør styres af etiske værdier, principper og grundlæggende rettigheder, der er nedfældet i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og eksisterende EU-lovgivning[26];

5. minder om, at virtuelle verdener bør udvikles og udbredes i overensstemmelse med det generelle princip om, at det, der er ulovligt offline, bør være ulovligt online, idet det sikres, at borgernes rettigheder som brugere, forbrugere, arbejdstagere, investorer og skabere respekteres fuldt ud;

6. fremhæver betydningen af at overvåge overholdelsen og af at sikre en effektiv håndhævelse af de gældende retlige instrumenter; opfordrer Kommissionen til at udvikle retningslinjer og bedste praksis i samarbejde med de forskellige interessenter, der præciserer deres retlige forpligtelser og ansvar i metaverset;

7. understreger, at det er af afgørende betydning, at Kommissionen foretager regelmæssige kvalitetskontroller af de gældende retlige instrumenter, og understreger, at enhver fremtidig lovgivning om metaverset bør undgå overlapninger eller uoverensstemmelser og samtidig udfylde huller, hvor det er nødvendigt;

8. bemærker, at visse lovgivningsmæssige spørgsmål ikke desto mindre allerede er tydelige inden for privat international, civil og intellektuel ejendomsret, som beskrevet i afsnittene nedenfor;

9. fremhæver, at nyere forskning har vist, at VR-sensordata er lige så entydigt identificerbare som en fingeraftrykksscanning og kan anvendes til at udlede en række egenskaber såsom alder, køn, indkomst, etnicitet og handicapstatus; mener, at dette giver anledning til betydelige etiske betænkeligheder, som ikke bør lades ude af betragtning; understreger, at en del af håndteringen af disse etiske betænkeligheder i forbindelse med indsamlingen af enorme mængder personoplysninger, herunder biometriske data, er at garantere, at samtykke til indsamling af sådanne data ikke kun indhentes på tidspunktet for indgangen til den virtuelle verden, men for hvert anvendelsestilfælde i overensstemmelse med det formålsbegrænsningsprincip, der er fastsat i den generelle forordning om databeskyttelse;

10. bemærker i den forbindelse, at de foranstaltninger, som Kommissionen har foreslået i sin meddelelse, og som har til formål at øge bevidstheden, forbedre digitale færdigheder og øge brugernes adgang til nøgleteknologier, er af afgørende betydning;

International privatret

11. understreger, at visse traditionelle territoriale principper om lovvalg og jurisdiktion kan vise sig at være utilstrækkelige i forhold til virtuelle verdener, hvis ikke-territorialitet

[26] EUT C 303 af 14.12 2007 s. 1.

muliggøres af anvendelsen af decentraliserede teknologier såsom blockchain, og give anledning til problemer med hensyn til at sikre anvendeligheden af EU-retten og beskyttelsen af forbrugernes og virksomhedernes rettigheder;

12. bemærker mere specifikt, at eftersom alle i verden kan få adgang til virtuelle verdener, vil det mosaikkriterium, der er fastsat af Den Europæiske Unions Domstol, og som giver skadelidte mulighed for at kræve erstatning ved domstolene i de lande, hvor i det mindste en del af skaden er indtrådt, muligvis ikke finde anvendelse; minder imidlertid om, at Domstolen har fastsat et yderligere kriterium, hvorefter skadelidte kan kræve erstatning gennem domstolene i det land, hvor de har deres hovedinteresse, og bekræfter, at det kunne overvejes at kodificere dette kriterium i Bruxelles I-forordningen;

13. bemærker, at definitionen af "forbruger" i Bruxelles I-forordningen i øjeblikket er baseret på et direkte kontraktforhold, som f.eks. mangler mellem udstederen af en ikke-fungible token (NFT) og køberen, når NFT markedsføres på et sekundært marked; bemærker, at den endelige køber derfor i tilfælde af en tvist med udstederen ville blive frataget den retslige behandling, som Bruxelles I-forordningen giver forbrugerne;

14. opfordrer Kommissionen til at tage hensyn til disse og andre potentielt problematiske situationer og til at vurdere hensigtsmæssigheden af de eksisterende bestemmelser i international privatret i EU og om nødvendigt foreslå ændringer for at sikre, at borgere og virksomheder ikke systematisk skal føre retssager ved udenlandske domstole eller i henhold til udenlandsk lovgivning;

Civilret

15. bemærker, at antallet og den økonomiske relevans af handelstransaktioner inden for metaverset forventes at stige i løbet af det næste årti; understreger i denne forbindelse behovet for at sikre, at udbydere af virtuelle varer og tjenesteydelser kan identificeres og holdes ansvarlige for enhver skade forårsaget af deres produkter;

16. påpeger de bekymringer, som de reklameteknikker, der anvendes ved salg af såkaldt virtuel fast ejendom, giver anledning til, da brugerne kan blive foranlediget til at tro, at de rent faktisk erhverver ejendomsrettigheder, når de i praksis kun opnår en licens til at anvende den virtuelle "jord"; understreger betydningen af at sikre, at de gældende vilkår og betingelser er gennemsigtige og retfærdige;

17. minder om, at ansvarsreglerne fuldt ud bør finde anvendelse på virtuelle verdener, og understreger betydningen af at indføre effektive foranstaltninger til at forebygge og imødegå enhver form for skadelig adfærd i metaverset;

18. er bekymret over, at brugen af avatarer og decentraliserede systemer, såsom dem, der bygger på blockchainteknologi, kan gøre det ekstremt vanskeligt at drage gerningsmændene til ansvar; mener, at gennemførelsen af effektive identitetsforvaltningssystemer er afgørende for at gøre det muligt at identificere dem korrekt og bekæmpe falske identiteter, idet der også tages hensyn til de særlige forhold, der er forbundet med forvaltningen af decentrale autonome organisationer og kollektivt ansvar;

19. minder om, at avatarerne ikke har status som juridisk person, hvorfor alle spørgsmål vedrørende deres rets- og handleevne, rettigheder, forpligtelser og ansvar skal behandles med henvisning til de fysiske eller juridiske personer, der anvender dem; mener, at det i takt med, at metaverset udvikler sig og bliver mere komplekst, bør overvejes, om det er hensigtsmæssigt at give avatarerne en særlig retlig status;

Intellektuel ejendomsret

20. understreger, at EU-lovgivningen om beskyttelse af intellektuelle og industrielle ejendomsrettigheder fuldt ud finder anvendelse på virtuelle verdener; understreger ikke desto mindre, at udviklingen af virtuelle verdener skaber nye udfordringer med hensyn til håndhævelse og identifikation af lovovertrædere;

21. minder om, at brugere i metaverset er forpligtet til at respektere rettighedshavernes eksklusive rettigheder og deres ret til et rimeligt vederlag; fremhæver, at anvendelsen af indhold, der er beskyttet af intellektuelle ejendomsrettigheder (IPR), kræver tilladelse gennem licens eller overdragelse, medmindre det er omfattet af en undtagelse eller indskrænkning af beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder; gentager i denne forbindelse betydningen af at sikre gennemsigtighed med hensyn til licensernes anvendelsesområde for at sikre, at brugerne er i stand til at afgøre, hvilke anvendelser af IPR-beskyttet indhold i metaverset der, er omfattet af de licenser, de er i besiddelse af;

22. glæder sig over ajourføringen som følge af 12. udgave af Nice-klassifikationen, som gør det muligt at registrere varemærker i klasser, der dækker deres anvendelse i metaverset; er imidlertid bekymret over brugen af NFT'er, der henviser til varemærker uden tilladelse fra varemærkernes ejere, og opfordrer til, at der træffes effektive foranstaltninger til at opdage og håndtere disse og andre tilfælde af krænkelser; glæder sig i denne forbindelse over Kommissionens forslag om at udvikle en værktøjskasse til bekæmpelse af forfalskning;

23. anerkender anvendelsen af ansvarsreglerne som fastsat i retsakten om digitale tjenester og den særlige ordning, der er fastsat i artikel 17 i direktivet om ophavsret, til at omfatte uploading af brugergenereret indhold; mener imidlertid, at der er behov for yderligere præcisering af, hvordan de eksisterende regler bør finde anvendelse;

24. understreger, at NFT'er ikke giver nogen intellektuelle ejendomsrettigheder som sådan på det digitale aktiv og påpeger behovet for yderligere gennemsigtighed for at undgå svig og den hyppige forvirring mellem retten til selve token og retten til det underliggende beskyttede indhold;

25. minder om, at der er en skelnen mellem AI-støttede menneskelige frembringelser og AI-genererede frembringelser; minder om, at selv om den nuværende ramme for intellektuel ejendomsret fortsat finder anvendelse på AI-støttede frembringelser, skaber AI-genererede frembringelser nye reguleringsmæssige udfordringer for beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder;

Tilgængelighed og digitale færdigheder

26. understreger, at virtuelle verdener vil skabe muligheder for levering af offentlige tjenesteydelser af almen interesse til bredere gavn for borgerne; understreger imidlertid,

at inddragelse af og tilgængelighed for alle brugere i EU skal sikres både med hensyn til omkostninger og brug af hardware og forståelse af software; bemærker, at tilgængelighed er særlig vigtig, når det drejer sig om sårbare befolkningsgrupper, og at der bør tages hensyn til aspekter såsom geografisk placering, køn, uddannelsesniveau og socioøkonomisk baggrund;

27. tilføjer i denne forbindelse, at digitale færdigheder er af allerstørste betydning for at sikre en sikker og socialt gavnlig anvendelse af virtuelle verdener og for at fremme demokratisk kontrol;

28. anbefaler, at "værktøjskassen til virtuelle verdener", der er beregnet til offentligheden som skitseret i Kommissionens meddelelse, udvikles yderligere i overensstemmelse med anbefalingerne fra borgerpanelet for at hjælpe borgerne med bedre at forstå, hvordan de kan forvalte deres virtuelle identiteter, deres virtuelle frembringelser, deres virtuelle aktiver og deres data, og for at bidrage til en omfattende EU-strategi for virtuelle verdener, der både er bæredygtig og menneskecentreret;

°

° °

29. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

BEGRUNDELSE

Med dette udkast til betænkning anerkender de to ordførere den voksende økonomiske, sociale og endda politiske betydning af virtuelle verdener.

I betragtning af den tidlige fase af deres udvikling i lyset af resultatet af arbejdet i borgerpanelet om virtuelle verdener og under hensyntagen til Kommissionens meddelelse af 11. juli 2023 med titlen "Et EU-initiativ på Web 4.0 og virtuelle verdener: et forspring i den næste teknologiske omstilling" sigter ordførerne med denne betænkning mod at skitsere de vigtigste juridiske spørgsmål i forbindelse med virtuelle verdener.

Denne indsats har både til formål at tilkendegive over for Kommissionen, at det er nødvendigt at undersøge eventuelle juridiske spørgsmål, der ikke behandles i dens meddelelse, og at tjene som grundlag for Parlamentets fremtidige arbejde i den næste valgperiode.

Efter at have udtrykt tilfredshed med den definition af "virtuelle verdener", som Kommissionen har defineret i ovennævnte meddelelse, understreger ordførerne behovet for en etisk og retlig ramme for denne nye teknologi og analyserer de mest problematiske aspekter, der henhører under Retsudvalgets kompetence, nemlig inden for international privatret, civilret og intellektuel ejendomsret.

Selv om disse spørgsmål er spredt over forskellige juridiske områder, har de fælles træk: de teknologier, der ligger til grund for virtuelle verdener, og navnlig den decentraliserede karakter af blockchain og ikke-fungible tokens (NFT'er), er enten uforenelige med nogle af de begreber og principper, der traditionelt er centrale i EU-retten, såsom territorialiteten af bestemmelserne om lovvalg og jurisdiktion, eller i alvorlig grad hindrer håndhævelsen af EU-retten, som det er tilfældet med beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder og identifikationen af krænkere eller skadevoldere.

Ordførerne udtrykker desuden bekymring over den manglende gennemsigtighed, der kendetegner markedsføringen af NFT'er, og bemærker, at f.eks. udtrykket "virtuel fast ejendom", der undertiden anvendes i denne sammenhæng, kan få forbrugerne til at forveksle den licensaftale, de indgår, med erhvervelse af en reel ejendomsret.

For at sikre en sikker og socialt fordelagtig, inklusiv og prismæssigt overkommelig anvendelse af virtuelle verdener og for at fremme demokratisk kontrol er lovgivning alene ikke tilstrækkelig. Ordførerne afslutter derfor deres overvejelser ved at minde om betydningen af, at tilgængelighed, offentlige tjenester og digitale færdigheder spiller en rolle for en menneskecentreret digital omstilling, hvor alle borgere kan drage fordel af adgangen til denne nye teknologi, hvor ingen lades i stikken, og hvor Unions værdier, principper og grundlæggende rettigheder respekteres.